

N:o 46.

Ank. till Riksd. Kansli den 21 Mars 1876, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion derom att enskilda jernvägsbolag måtte tillerkännas rättighet att utan särskild ersättning ansluta sig till statens jernvägar.

(R. A.)

Uti en inom Andra Kammaren väckt och till Utskottet remitterad motion (N:o 138) har Herr *Anders Persson* velat fästa Riksdagens uppmärksamhet derpå, att under senare tider från Kongl. Trafikstyrelsens vid statens jernvägar sida mot de enskilda jernvägsbolagen gjorts gällande anspråk på ersättning, i form af förvaltningsbidrag, för deras jernvägars anslutning till statsbanan. Den ökade kostnad för statsverket, som genom tillökning i tjenstemannapersonalen, en följd af nämnda anslutning, uppstode, har motionären ansett blifva rikligen ersatt genom den tillökning i trafiken, bibanorna tillförde statsbanorna; hvartill komme, att ifrågavarande ersättning, hvilken fordrats och utgifvits endast af en del utaf de enskilda bolagen, hvilkas jernvägar anslutit sig till statsbanan, icke kunde vara af någon betydighet för statsverket, hvaremot den, såsom utgift från de enskilda bolagens sida, kunde ega ganska stor betydelse, helst åtskilliga sådana bolag tillkommit endast genom yttersta ansträngningar och icke hittills åtnjutit ringaste understöd från statens sida.

På dessa skäl har motionären föreslagit, att Riksdagen ville besluta, det enskilda jernvägsbolag, som erhållit eller framdeles erhöle Kongl. Maj:ts nådiga koncession, måtte tillerkännas rättighet att, utan någon som helst särskild ersättning,

Bih. till Riksd. Prot. 1876. 4 Saml. 1 Afd. 24 Häft.

ansluta sig till och ingå på statens jernvägar samt att Riksdagen måtte detta sitt beslut underdånigst anmäla.

Utskottet har inhemtat, att de af motionären omförmälda förvaltningsbidrag påföras tolf enskilda jernvägsbolag med belopp, efter omständigheterna utgörande från 1,000 till 3,500 kronor årligen och sammanlagdt uppgående till 27,200 kronor; att två bolag aflöna en bokhållare och två stationskarlar vid anslutningsstationen samt betala 180 kr. om året för materialförbrukning; att två bolag numera fått uppsagda de kontrakt, enligt hvilka de hitintills afgiftsfritt begagnat en statens jernvägsstation; samt att sex enskilda jernvägsbolag äro tills vidare från förvaltningsbidrag befriade.

Regeln är således, att förvaltningsbidrag de enskilda bolagen affordras, och de befrielser derifrån, som förefinnas, äro lemnade endast tills vidare. Det må vara sant, att, såsom motionären anmärker, åtskilliga bibanor tillföra statsbanorna ökad trafik, men å andra sidan finnas sådana, hvilka täfla med statsbanorna, och sådana, hvilka hafva en särskild lokal-trafik oberoende af statsbanans. Dessutom erhålla de enskilda banorna en betydlig trafik från statsbanorna, och den af motionären omförmälda fördel, som dessa senare af de förra skulle erhålla, synes därför ej och för sig påkalla den ifrågasatta befrielsen från förvaltningsbidrag. Förhållandet är, att berörda förvaltningsbidrag utgöra en, till beloppet ganska billig ersättning för arbete, som statens jernvägspersonal åt de enskilda bolagen utför, bestående i åtskillig bokföring, emottagande af gods, biljettförsäljning, ordnande och afsändande af tåg, omlastning, varutransport och dylikt, och Utskottet finner ej något skäl, hvarför denna betalning skulle efterskänkas. En sådan eftergift torde så mycket mindre böra medgifvas, som statens jernvägstrafik lär skötas såsom en affär för sig, utan afseende på det understöd, staten kan vara benägen att bevilja de enskilda bolagen.

På grund häraf och då den väckta frågan angående berörda, från de enskilda bolagen till statsbanorna utgående, bidrag innefattar en sådan förvaltningsdetalj, om hvilken det ej synes lämpligt att Riksdagen fattar något beslut, hemställer Utskottet,

att Herr Anders Perssons förevarande motion icke må till någon åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 Mars 1876.

På Stats-Utskottets vägnar:

Carl Ekman.

Reservationer

af Herrar *C. Ekman*, Grefve *C. Beck-Friis*, Grefve *G. Sparre* och *E. Key*;

samt af Herrar *O. B. Olsson*, *P. Olsson*, *S. Nilsson* och *C. J. Svensén*, hvilka anfört: "Under det åtskilliga enskilda jernbanor fått sig påförd och måst betala andel i omkostnaderna vid anslutningsstationerna, äro, på sätt af Utskottets utlåtande inhemtas, andra dylika banor deremot från berörda utgift befriade. Den olikhet, som i förevarande afseende eger rum, synes vara föranledd deraf, att under vissa tider den åsigt gjort sig gällande, att de enskilda jernvägsbolagen borde genom befrielse från afgifter för anslutningen till statsbanorna uppmuntras, hvaremot under andra tider vederbörande ansett sig kunna påföra dem någon, och till beloppet visserligen ej öfverdrifven, andel i förvaltningskostnaden.

Då staten under en följd af år på flera sätt, bland annat genom statsbidrag till ganska betydliga belopp, befrämjat det enskilda jernvägsbyggandet i landet, vill det visserligen synas som om det sätt för de enskilda jernvägsbolagens understödjande, som kunde ligga i medgifvande af kostnadsfri anslutning till statsbanorna, så till vida kunde hafva skäl för sig, som berörda anslutning i regeln medför ökade inkomster för statsbanorna, samt det besvär och de omkostnader, som uppkomma af passagerares och varors förande på statsbanorna, lära vara lika stora, ehvad dessa personer och föremål från enskilda banor eller annorledes på statens banor inkomma; hvartill kan läggas, att den årliga inkomst, som genom uttagande af förvaltningsbidrag utaf de enskilda bolagen statsverket beredes, för närvarande uppgående till omkring 28,000 kronor, ej synes kunna i någon afsevärd grad inverka på det ekonomiska resultatet af statens jernvägstrafik.

Bestämmandet deraf, huruvida de enskilda jernvägsbolagen böra vara från ifrågavarande afgifter fria eller icke, torde emellertid vara en sådan förvaltningsdetalj, i afseende hvarå det, i saknad af erforderlig utredning, ej kan vara lämpligt att Riksdagen för sin del fattar något beslut.

Deremot synes det önskvärdt, att denna fråga blefve närmare utredd samt att de enskilda jernvägsbolagen blefve i ifrågavarande hänseende med hvarandra likställda, så att, om skäl till deras befriande från förvaltningsbidrag och dylika utgifter förefinnes, en sådan förmån må komma dem alla, och ej blott vissa af dem,

till del, och, i motsatt fall, dem alla måtte påföras det förvaltningsbidrag, som må finnas skäligen böra dem affordras.

Till vinnande i så vidsträckt grad som möjligt af en sålunda önskvärd likställighet de enskilda bolagen emellan, få vi, som varit från Utskottets beslut om afslag å Herr Anders Perssons motion skiljaktige, för vår del med anledning af motionen vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida icke beträffande förhållandet mellan staten och de enskilda jernvägsbolag, hvilkas banor ansluta sig till statsbanorna, likställighet de enskilda bolagen emellan må kunna beredas, och i sådant fall meddela de föreskrifter, som till vinnande af en sådan likställighet erfordras.“